Instrukcja tworzenia i działania gromady, drużyny, kręgu i klubu specjalnościowego

Spis treści

I. POSTANOWIENIA OGÓLNE ... 3
II. SPRAWY CZŁONKOWSKIE ... 4
III. GROMADA/DRUŻYNA ... 5
ROZPOCZĘCIE DZIAŁALNOŚCI ... 5
FUNKCYJNI ... 6
SYSTEM PRACY ... 7
ZASADY KIEROWANIA JEDNOSTKĄ ... 7
SPECJALNOŚĆ ... 8
DOKUMENTACJA ... 8
POSTANOWIENIA SZCZEGÓLNE DOTYCZĄCE GROMAD/DRUŻYN NIEPRZETARTEGO SZLAKU ... 9
IV. KRĄG AKADEMICKI ... 10
ROZPOCZĘCIE DZIAŁALNOŚCI ... 10
SYSTEM PRACY ... 11
ZASADY KIEROWANIA JEDNOSTKĄ ... 11
DOKUMENTACJA ... 11
V. KRĄG INSTRUKTORSKI, STARSZYZNY, SENIORÓW ... 11
ROZPOCZĘCIE DZIAŁALNOŚCI ... 12
SYSTEM PRACY ... 12
ZASADY KIEROWANIA JEDNOSTKĄ ... 12
DOKUMENTACJA ... 13
VI. HARCERSKI KLUB SPECJALNOŚCIOWY ... 13
ROZPOCZĘCIE DZIAŁALNOŚCI ... 13
SYSTEM PRACY I ZASADY KIEROWANIA JEDNOSTKĄ ... 13
DOKUMENTACJA ... 14
VII. TWORZENIE JEDNOSTEK POZA GRANICAMI POLSKI ... 14
VIII. ZAKOŃCZENIE DZIAŁALNOŚCI JEDNOSTKI ... 14
IX. FINANSE I GOSPODARKA MAJĄTKOWA JEDNOSTKI ... 15
ZASADY OGÓLNE ... 15
FUNDUSZE JEDNOSTEK ... 16
WYDATKI JEDNOSTKI ... 16
DOKUMENTACJA ŹRÓDŁOWA ... 16
ROZLICZANIE DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ ... 17
POZOSTAŁE USTALENIA ... 17
GOSPODAROWANIE ŚRODKAMI TRANSPORTOWYMI ... 18
X. BIWAKI ... 18
XI. Załączniki ... 18

I. POSTANOWIENIA OGÓLNE

1. Celem niniejszej instrukcji jest określenie zasad tworzenia, funkcjonowania i rozwiązywania: gromady zuchowej, drużyny harcerskiej, drużyny starszoharcerskiej, drużyny wędrowniczej, drużyny wielopoziomowej, kręgu akademickiego, kręgu instruktorskiego, kręgu starszyzny, kręgu seniorów i harcerskiego klubu specjalnościowego.
2. Postanowienia niniejszej instrukcji, w których mowa o harcerzu, harcerzu starszym, wędrowniku, członku starszyzny, instruktorze, drużynowym, seniorze, stosuje się odpowiednio do harcerki, harcerki starszej, wędrowniczki, członkini starszyzny, instruktorki, drużynowej i seniorki.
3. Definicje:
   1) **gromada zuchowa** - podstawowa jednostka organizacyjna ZHP działająca w hufcu, której szeregowymi członkami są dzieci należące do grupy metodycznej zuchowej;
   2) **drużyna harcerska, starszoharcerska, wędrownicza** - podstawowa jednostka organizacyjna ZHP działająca w hufcu, której szeregowymi członkami są dzieci i młodzież należące do grupy metodycznej odpowiednio: harcerskiej, starszoharcerskiej, wędrowniczej;
   3) **drużyna wielopoziomowa** - podstawowa jednostka organizacyjna ZHP działająca w hufcu, której szeregowymi członkami są dzieci i młodzież należące do więcej niż jednej grupy metodycznej;
   4) **krąg akademicki** - podstawowa jednostka organizacyjna ZHP, której członkami są wędrownicy, instruktorzy
      i członkowie starszyzny studiujący lub w inny sposób związani ze środowiskiem akademickim; według zasad określonych dla kręgów akademickich funkcjonują również kręgi kleryckie;
   5) **krąg instruktorski, starszyzny, seniorów** - podstawowa jednostka organizacyjna ZHP, której członkami są instruktorzy i członkowie ZHP pełniący funkcje instruktorskie w rozumieniu Statutu ZHP, członkowie starszyzny i seniorzy;
   6) **harcerski klub specjalnościowy (HKS)** - jednostka wspierająca działalność wychowawczą prowadzoną
      w podstawowych jednostkach organizacyjnych ZHP poprzez zaoferowanie swym członkom możliwości rozwoju w wybranej specjalności; HKS nie jest podstawową jednostką organizacyjną w rozumieniu Statutu ZHP; według zasad określonych dla HKS funkcjonują również Harcerskie Grupy Ratownicze (HGR);
   7) **gromada/drużyna Nieprzetartego Szlaku (NS)**: gromada/drużyna zrzeszająca odpowiednio:
      a) dzieci, młodzież lub dorosłych ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, kształcące się i przebywające w specjalnych, integracyjnych i ogólnodostępnych: przedszkolach, szkołach podstawowych, gimnazjach, szkołach ponadgimnazjalnych, ośrodkach szkolno-wychowawczych, szkołach zorganizowanych w zakładach opieki zdrowotnej.
      b) młodzież z zakładów wychowawczych i poprawczych, kuratorskich ośrodków pracy z młodzieżą i ośrodków socjoterapeutycznych,
      c) młodzież i dorosłych zamieszkujących w domach pomocy społecznej,
      d) uczestników warsztatów terapii zajęciowej skupiających dorosłe osoby niepełnosprawne,
      e) pensjonariuszy ośrodków wychowawczych;
   8) **gromada/drużyna integracyjna** - gromada/drużyna, której szeregowymi członkami są zarówno osoby spełniające kryteria członkostwa w jednostce Nieprzetartego Szlaku, jak i osoby niespełniające tych kryteriów; jednostki integracyjne mogą mieć status jednostek Nieprzetartego Szlaku;
   9) **jednostka** - w niniejszej instrukcji oznacza gromadę, drużynę, krąg lub harcerski klub specjalnościowy;
   10) **szef jednostki** - osoba prowadząca podstawową jednostkę organizacyjną ZHP lub harcerski klub specjalnościowy, tj. drużynowy, komendant kręgu lub przewodniczący harcerskiego klubu specjalnościowego;
   11) **właściwy komendant** - komendant hufca, komendant chorągwi lub Naczelnik ZHP, który ogłasza w rozkazie utworzenie danej jednostki;

12) **właściwa komenda** - komenda hufca, komenda chorągwi lub Główna Kwatera ZHP kierowana przez właściwego komendanta;
13) **liczebność jednostki** - liczba członków ZHP mających przydział służbowy lub przynależność do danej jednostki;
14) **członek jednostki** - członek ZHP mający przydział służbowy lub przynależność do danej jednostki;
15) **szeregowy członek gromady/drużyny** - członek jednostki nie pełniący w niej funkcji zastępowego, funkcyjnego gromady/drużyny, przybocznego bądź drużynowego;
16) **sprzęt** - niskocenne składniki rzeczowe o wartości powyżej 200 zł, których przewidywany okres użytkowania wynosi więcej niż jeden rok;
17) **środki trwałe** - składniki rzeczowe o wartości powyżej 3500 zł, których przewidywany okres użytkowania wynosi więcej niż jeden rok;
18) **biwak** - organizowana przez jednostki:
    a) wyjazdowa forma pracy poza miejscem zamieszkania członków z nocowaniem uczestników,
    b) wyjazdowa forma pracy poza miejscem zamieszkania członków bez nocowania uczestników,
    c) forma pracy w miejscu zamieszkania z nocowaniem uczestników poza domem,

    pod warunkiem, że wymienione formy pracy nie są organizowane w ramach HALiZ (obóz/zimowisko).

4. Nadzór nad działalnością gromady, drużyny, kręgu i klubu sprawuje właściwa komenda. Działalność tych jednostek podlega także kontroli komisji rewizyjnych odpowiednich szczebli pod względem legalności, rzetelności, gospodarności i celowości, zgodnie z postanowieniami Statutu ZHP.
5. Gromady, drużyny i kręgi akademickie uzyskują wsparcie programowo-metodyczne ze strony właściwej komendy.
6. Gromady, drużyny, kręgi i kluby specjalnościowe mogą zrzeszać się w szczepach w celu zapewnienia ciągu wychowawczego, ułatwienia pracy z kadrą i ułatwienia prowadzenia gospodarki finansowej i sprzętowej. Zasady tworzenia i funkcjonowania szczepów określone są w osobnych przepisach.
7. Gromady, drużyny, kręgi i kluby specjalnościowe mogą zrzeszać się w związkach drużyn. Zasady tworzenia i funkcjonowania związków drużyn określone są w osobnych przepisach.
8. Możliwe jest powoływanie jednostek ZHP działających poza granicami Polski. Utworzenie jednostki działającej za granicą wymaga zgody Naczelnika ZHP lub wyznaczonego przez niego przedstawiciela oraz działającej w danym kraju organizacji skautowej będącej członkiem WOSM/WAGGGS. Jednostki działające poza granicami kraju zrzeszają obywateli polskich mieszkających czasowo za granicą lub osoby pochodzenia polskiego pragnące kultywować związki z Polską.
9. W dowolnym momencie istnienia jednostki właściwy komendant może na wniosek szefa jednostki nadać jej nazwę.
10. Nowo powstająca jednostka może za zgodą właściwej komendy przejąć tradycje rozwiązanej dawniej jednostki, o ile wykaże powiązanie z tą jednostką (związek personalny, to samo miejsce działania, wspólne charakterystyczne metody działania itp.). Przejęcie tradycji jest traktowane jak wznowienie działalności dawnej jednostki po przerwie i kontynuowanie historii środowiska; nie zwalnia to nowo powstającej jednostki od przejścia okresu próbnego.

II. SPRAWY CZŁONKOWSKIE

11. Osoby wstępujące do ZHP stają się członkami jednostki z chwilą złożenia jej szefowi:
    1) zgody na przynależność lub deklaracji członkowskiej i uzyskania przydziału służbowego do tej jednostki - w przypadku osób, które w myśl osobnych przepisów będą miały przydział służbowy do gromady, drużyny lub kręgu akademickiego;
    2) deklaracji członkowskiej i uzyskania przynależności do tej jednostki od właściwego komendanta - w przypadku pozostałych osób.

12. Wzory zgody na przynależność oraz deklaracji członkowskiej określają odpowiednio załączniki 1 i 2 do niniejszej instrukcji. Jednostka może uzupełnić wyżej wymienione dokumenty o własne treści.
13. Deklarację członkowską należy złożyć niezwłocznie.
14. Dzieci i młodzież, którzy nie ukończyli 16 roku życia, mogą należeć do gromady/drużyny za pisemną zgodą rodziców lub opiekunów prawnych.
15. Członkowie ZHP zmieniający przydział służbowy stają się członkami nowej jednostki z chwilą uzyskania przydziału służbowego do nowej jednostki. Zasady zmiany przydziału służbowego określają osobne przepisy.
16. W przypadku przejścia członka ZHP do innej jednostki szef dotychczasowej jednostki winien ogłosić w rozkazie zmianę jego przydziału służbowego lub przynależności.
17. Zasady zbierania składek członkowskich określone są w osobnych przepisach. Obowiązek opłacania podstawowej składki członkowskiej ZHP powstaje z chwilą złożenia deklaracji członkowskiej lub zgody na przynależność.
18. Jeśli wśród członków jednostki są instruktorzy inni niż szef jednostki, szef jednostki winien występować w wymaganym terminie do właściwego komendanta o zaliczanie im służby instruktorskiej zgodnie z osobnymi przepisami.

III. GROMADA/DRUŻYNA

ROZPOCZĘCIE DZIAŁALNOŚCI

19. Warunkami utworzenia gromady/drużyny są:
    1) uzyskanie zgody komendanta właściwego hufca,
    2) spełnienie przez drużynowego warunków określonych w punkcie 30,
    3) zatwierdzenie w komendzie właściwego hufca programu pracy gromady/drużyny na okres próbny.
20. Komendant hufca powołuje gromadę/drużynę na okres próbny, nadaje jej numer i mianuje drużynowego, ogłaszając tę decyzję rozkazem. W przypadku gromady/drużyny Nieprzetartego Szlaku komendant hufca nadaje jej jednocześnie status jednostki NS, zaś w przypadku gromady/drużyny integracyjnej – może nadać jej status jednostki NS na wniosek drużynowego.
21. W momencie powołania gromady/drużyny komendant hufca udziela jej drużynowemu upoważnienia do przetwarzania danych osobowych członków gromady/drużyny.
22. Dla nowo powstającej gromady/drużyny okres próbny trwa od 2 do 6 miesięcy. W przypadku, jeśli gromada/drużyna powstaje poprzez nabór do zastępu kadrowego, okres próbny może być przedłużony do 12 miesięcy.
23. W trakcie okresu próbnego gromada/drużyna posługuje się nazwą zawierającą określenie „próbna".
24. Jeżeli drużynowy jest niepełnoletni, właściwy komendant, w uzgodnieniu z drużynowym, wyznacza spośród członków ZHP pełnoletniego opiekuna gromady/drużyny.
25. W uzasadnionych przypadkach opiekunem gromady/drużyny może zostać wolontariusz spoza ZHP, który posiada ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej w zakresie pełnienia obowiązków opiekuna.
26. Drużynowy oraz opiekun gromady/drużyny składają pisemne zobowiązanie do pełnienia funkcji (załączniki 3 i 4 do niniejszej instrukcji) oraz zawierają umowę wolontariacką z ZHP .
27. Warunkami pozytywnego zakończenia okresu próbnego są:
    1) praca zgodna z odpowiednią metodyką według oceny właściwej komendy;
    2) pozytywna ocena realizacji programu pracy okresu próbnego przez właściwą komendę;
    3) osiągnięcie liczebności minimalnej określonej w punktach 41-46;
    4) w przypadku drużyny wędrowniczej - przedstawienie właściwej komendzie konstytucji drużyny; drużyna jest zobowiązana uwzględnić uwagi komendy zgłoszone w ciągu 30 dni od momentu przedstawienia konstytucji.
28. Jeśli wymagania wymienione w p. 27:
    1) zostaną spełnione, właściwy komendant zamyka okres próbny z wynikiem pozytywnym,

2) nie zostaną spełnione w terminie określonym w p. 22, okres próbny zostaje zakończony z wynikiem negatywnym, co jest równoznaczne z rozwiązaniem gromady/drużyny.

Decyzje wynikające z punktu 1) i 2) właściwy komendant ogłasza rozkazem.

29. Po zakończeniu okresu próbnego drużyna może ubiegać się o nadanie imienia (kampania „Bohater") i przyznanie sztandaru. Tryb i zasady ubiegania się o imię i sztandar regulują osobne przepisy.

FUNKCYJNI

30. Wymagania, jakie musi spełniać drużynowy:
    1) ukończył 16 lat,
    2) jest instruktorem ZHP; w uzasadnionych przypadkach właściwy komendant może powierzyć funkcję drużynowego osobie, która ma otwartą próbę przewodnikowską.
    3) ukończył kurs drużynowych metodyki odpowiedniej dla prowadzonej przez siebie drużyny; w przypadku drużyny wielopoziomowej drużynowy musi dodatkowo posiadać przygotowanie w zakresie metodyk pozostałych grup metodycznych reprezentowanych w drużynie,
    4) złożył pisemne zobowiązanie do prowadzenia gromady/drużyny oraz podpisał umowę wolontariacką z ZHP,
    5) w przypadku gromad/drużyn NS i integracyjnych - ma wiedzę i umiejętności niezbędne do pracy z dziećmi i młodzieżą z określonym rodzajem niepełnosprawności (ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi).
31. Drużynowy:
    1) odpowiada za:
        a) bezpieczeństwo i zdrowie członków gromady/drużyny,
        b) proces wychowawczy zachodzący w gromadzie/drużynie,
        c) opracowanie programu pracy, jego realizację i ocenę,
        d) prowadzenie dokumentacji gromady/drużyny,
        e) prowadzenie ewidencji członków gromady/drużyny w systemie *Ewidencja ZHP*,
        f) zbieranie składek członkowskich i ich odprowadzanie,
        g) gospodarkę finansową i majątkową gromady/drużyny,
        h) pracę z przybocznymi, szóstkowymi, zastępowymi i patrolowymi,
        i) współpracę z rodzicami i środowiskiem działania drużyny;
    2) przygotowuje swojego następcę;
    3) wydaje rozkazy;
    4) dopuszcza członków gromady/drużyny do złożenia Obietnicy Zucha i Przyrzeczenia Harcerskiego;
    5) jeśli jest instruktorem ZHP, przyjmuje Obietnicę Zucha i Przyrzeczenie Harcerskie;
    6) bierze czynny udział w życiu hufca;
    7) dba o zapewnienie ciągu wychowawczego.
32. Drużynowemu w prowadzeniu gromady/drużyny pomaga przynajmniej jeden przyboczny. W gromadzie/drużynie koedukacyjnej przynajmniej jeden przyboczny powinien być innej płci niż drużynowy.
33. Zastępy prowadzone są przez przygotowanych do funkcji zastępowych, mianowanych rozkazem drużynowego.
34. Drużynowy powołuje rozkazem przybocznego/przybocznych, zastępowych, a w miarę potrzeb także innych funkcyjnych gromady/drużyny.
35. Zadania opiekuna gromady/drużyny:
    1) odpowiada za bezpieczeństwo i zdrowie członków gromady/drużyny,
    2) odpowiada za gospodarkę finansową i majątkową gromady/drużyny, w tym prowadzenie wymaganej dokumentacji,
    3) nadzoruje pracę wychowawczą prowadzoną w gromadzie/drużynie.
36. Drużynowy zamierzający przekazać gromadę/drużynę następcy zgłasza ten fakt właściwemu komendantowi, który:
    1) akceptuje wniosek zmiany drużynowego,
    2) odwołuje rozkazem dotychczasowego drużynowego,

3) mianuje nowego drużynowego.

Nowy drużynowy obejmuje funkcję z chwilą powołania w rozkazie właściwego komendanta.

37. Postanowienia p. 36 stosuje się odpowiednio w przypadku wyboru nowego drużynowego przez drużynę wędrowniczą.
38. Przekazanie dokumentacji, majątku oraz wszelkich informacji związanych z funkcjonowaniem gromady/drużyny następuje w obecności komendanta hufca, komendanta szczepu lub osób przez nich upoważnionych nie później niż 14 dni od momentu objęcia funkcji przez nowego drużynowego.

SYSTEM PRACY

39. W gromadzie/drużynie funkcjonuje system małych grup. W przypadku drużyn NS funkcjonuje on w zakresie, na jaki pozwala rodzaj niepełnosprawności jej członków.
40. Gromada/drużyna NS pracuje metodyką odpowiednią dla wieku i stopnia rozwoju jej członków, uwzględniając specyfikę rodzaju ich niepełnosprawności.
41. Minimalna liczebność gromady zuchowej, drużyny harcerskiej i drużyny starszoharcerskiej wynosi 16 członków, łącznie z drużynowym. W uzasadnionych przypadkach, na czas określony i za zgodą właściwego komendanta, limit ten może zostać obniżony do 12 członków, łącznie z drużynowym.
42. Minimalna liczebność drużyny wędrowniczej wynosi 9 członków, łącznie z drużynowym.
43. Minimalna liczebność drużyny wielopoziomowej wynosi 16 członków, łącznie z drużynowym, przy czym liczebności grup metodycznych funkcjonujących w drużynie muszą umożliwiać pracę wychowawczą według odpowiednich metodyk, w tym funkcjonowanie małych grup.
44. Drużyna harcerska i starszoharcerska złożone są z minimum 2 zastępów. Zastęp liczy od 5 do 8 członków.
45. Gromada liczy minimum 2 szóstki. Szóstka liczy od 4 do 8 członków.
46. Drużyna wędrownicza pracuje patrolami zadaniowymi, które liczą minimum 3 członków. Drużyna wędrownicza może także pracować zastępami, które liczą wówczas od 5 do 8 członków, a także oboma tymi systemami jednocześnie.
47. Zbiórki gromady/drużyny:
    1) zbiórki gromady odbywają się regularnie, rekomendowana jest częstotliwość tygodniowa;
    2) zbiórki drużyny odbywają się regularnie, co najmniej raz w miesiącu;
    3) zbiórki zastępów powinny odbywać się regularnie, pomiędzy zbiórkami drużyny;
    4) w przypadku drużyn wielopoziomowych:
        a) zbiórki zastępów powinny się odbywać regularnie, pomiędzy zbiórkami poszczególnych grup metodycznych,
        b) zbiórki poszczególnych grup metodycznych powinny się odbywać regularnie, co najmniej raz w miesiącu,
        c) zbiórki drużyny powinny odbywać się regularnie, nie rzadziej niż raz na kwartał;
    5) zbiórki patroli odbywają się z częstotliwością zależną od realizowanego zadania.

ZASADY KIEROWANIA JEDNOSTKĄ

48. Działalnością gromady kieruje drużynowy przy pomocy przybocznego/przybocznych z udziałem kręgu rady.
49. Działalnością drużyny harcerskiej kieruje drużynowy z udziałem rady drużyny.
50. Działalnością drużyny starszoharcerskiej kieruje rada drużyny, której przewodzi drużynowy.
51. Działalnością drużyny wędrowniczej kierują członkowie drużyny zgodnie z konstytucją drużyny.
52. W skład rady drużyny harcerskiej i starszoharcerskiej wchodzą: drużynowy, opiekun gromady/drużyny, przyboczni, zastępowi oraz ewentualnie inni członkowie drużyny, zgodnie z przyjętymi w drużynie ustaleniami. Członkowie rady drużyny powoływani są rozkazem przez drużynowego.

53. System kierowania drużyną wielopoziomową stanowi przeniesienie postanowień p. 48-52 na grunt danej drużyny.
54. W przypadku gromad/drużyn NS, jeśli wymaga tego specyfika rodzaju niepełnosprawności członków gromady/drużyny NS, drużynowy określa inny skład i zakres kompetencji rady drużyny oraz sposób kierowania jednostką.
55. Ważne decyzje drużynowego oraz, w przypadku drużyny, uchwały rady drużyny, drużynowy gromady/drużyny ogłasza w rozkazie.

SPECJALNOŚĆ

56. Gromada/drużyna może realizować specjalność harcerską, rozumianą jako sposób realizacji programu harcerskiego opartego na metodzie i metodykach harcerskich, wzbogacony o treści charakterystyczne dla danego rodzaju aktywności. Szczegółowe zasady prowadzenia wychowania w harcerskich specjalnościach określone są w osobnych przepisach.
57. Założeniem stosowania specjalności jest długofalowa praca metodyczna, w której tradycyjne techniki harcerskie zostały całkowicie lub częściowo zastąpione działaniami związanymi z przedmiotem specjalności, tak by powstały system umożliwiał stymulowanie wszechstronnego rozwoju członków gromady/drużyny.
58. Rozpoczęcie realizowania specjalności harcerskiej w gromadzie/drużynie może nastąpić w dowolnym momencie jej istnienia i wymaga zgody właściwego komendanta.
59. Gromada może realizować specjalność jedynie w przypadku funkcjonowania w ramach szczepu specjalnościowego lub w przypadku realizowania ciągu wychowawczego przez stałą współpracę z drużyną realizującą tę samą specjalność.
60. Gromada/drużyna chcąca realizować specjalność musi:
    1) wykazać, że kwalifikacje osób prowadzących działania specjalnościowe (kadry jednostki lub współpracowników zewnętrznych) umożliwią realizowanie działań specjalnościowych w sposób nie zagrażający bezpieczeństwu członków jednostki oraz osobom postronnym;
    2) przedstawić sposób realizacji celów wychowawczych ZHP przy użyciu instrumentów metodycznych ZHP oraz działań i narzędzi wybranej specjalności (tj. włączenia działań i narzędzi specjalnościowych w system narzędzi wychowawczych opisany w Systemie Metodycznym ZHP).
61. Właściwy komendant stwierdza spełnienie przez gromadę/drużynę wymagań określonych w p. 60 i ogłasza ją w rozkazie jednostką specjalnościową.
62. Wymagania określone w p. 60 muszą być spełnione w każdym momencie pracy gromady/drużyny specjalnościowej.
63. Gromada/drużyna specjalnościowa może:
    1) zmienić specjalność;
    2) zrezygnować z realizowania specjalności, przekształcając się w jednostkę niespecjalnościową.
64. Specjalność harcerska jest integralną częścią tożsamości i funkcjonowania gromady/drużyny, dlatego zmiany opisane w p. 63 mogą mieć miejsce jedynie w wyjątkowych sytuacjach.
65. Zmiany opisane w p. 63 właściwy komendant ogłasza w rozkazie.
66. Realizowanie specjalności w gromadzie/drużynie nie może kolidować z prowadzeniem w niej procesu wszechstronnego rozwoju i kształtowania charakteru członków jednostki.
67. W przypadku działania gromady/drużyny specjalnościowej niezgodnie z postanowieniami niniejszego rozdziału stosuje się postanowienia rozdziału „Zakończenie działalności".

DOKUMENTACJA

68. Drużynowy prowadzi i przechowuje następującą dokumentację:
    1) książkę pracy gromady/drużyny, która zawiera rozkazy drużynowego;
    2) program pracy gromady/drużyny, zatwierdzony przez właściwą komendę;

3) zgody rodziców na przynależność do gromady/drużyny osób, które nie ukończyły 16 roku życia, oraz deklaracje członkowskie osób, które ukończyły 16 rok życia;
4) dokumenty finansowe wymienione w punkcie dotyczącym finansów i gospodarki majątkowej jednostki;
5) w przypadku drużyny wędrowniczej: konstytucję drużyny, przedstawioną właściwej komendzie.

69. Częścią dokumentacji gromady/drużyny są także wpisy dotyczące jej członków w systemie *Ewidencja ZHP*.

POSTANOWIENIA SZCZEGÓLNE DOTYCZĄCE GROMAD/DRUŻYN NIEPRZETARTEGO SZLAKU

70. Celami pracy w gromadzie/drużynie NS są:
1) zwiększanie samodzielności członków,
2) integracja członków ze środowiskiem lokalnym, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
3) pobudzanie zainteresowań członków,
4) socjalizacja członków i zapobieganie patologiom poprzez proponowanie ciekawych form spędzania czasu wolnego,
5) pedagogizacja środowiska rodzinnego członków,
6) nauka poprzez zabawę, działanie i pracę,
7) współodpowiedzialność za członków jednostki,
8) wdrażanie członków na miarę ich możliwości do pracy, pomagania innym,
9) indywidualizacja oddziaływań dostosowana do potrzeb i możliwości członków,
10) wieloprofilowe wsparcie procesu rewalidacji zapobiegające pogłębianiu się istniejących dysfunkcji rozwojowych,
11) współdziałanie z osobami pełnosprawnymi (edukacja włączająca).

71. Drużynowy powołuje rozkazem, według potrzeb, innych funkcyjnych drużyny, w tym może powołać pomocnika drużynowego, który składa pisemne zobowiązanie do pełnienia funkcji.

72. Wymagania, jakie musi spełniać pomocnik drużynowego:
1) być pełnoletni,
2) posiadać wiedzę i umiejętności niezbędne do pracy z dziećmi i/lub młodzieżą z określonym rodzajem niepełnosprawności,
3) w przypadku osoby niebędącej członkiem ZHP: posiadać ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej w zakresie pełnienia tej funkcji.

73. Zadania pomocnika drużynowego:
1) na równi z drużynowym odpowiada za bezpieczeństwo i zdrowie członków gromady/drużyny NS,
2) wspomaga funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami – w zależności od stopnia i rodzaju niepełnosprawności,
3) wspomaga działania wychowawcze.

74. Drużynowy NS oraz pomocnik drużynowego NS mogą podjąć opiekę nad grupami liczącymi maksymalnie:
1) w przypadku dzieci i młodzieży niesłyszących i słabo słyszących do 8 osób,
2) w przypadku dzieci i młodzieży niewidomych i słabo widzących do 10 osób,
3) w przypadku dzieci i młodzieży z chorobami przewlekłymi do 16 osób,
4) w przypadku dzieci i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi do 8 osób,
5) w przypadku dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością ruchową do 12 osób,
6) w przypadku dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim do 16 osób,
7) w przypadku dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym do 8 osób,
8) w przypadku dzieci i młodzieży z autyzmem do 4 osób,
9) w przypadku dzieci i młodzieży niedostosowanych społecznie, zagrożonych niedostosowaniem społecznym, zagrożonych uzależnieniem lub z zaburzeniami zachowania do 16 osób.

75. Minimalna i maksymalna liczebność gromad/drużyn NS wynika z uwarunkowań określonych w punkcie 74. Liczebność gromady/drużyny NS powinna gwarantować pracę jednostki zgodną z harcerską metodą wychowawczą.

IV. KRĄG AKADEMICKI

76. Krąg akademicki jest podstawową jednostką organizacyjną ZHP, stwarzającą wędrownikom, instruktorom
    i członkom starszyzny studiującym lub w inny sposób związanym ze środowiskiem akademickim możliwość działania harcerskiego w tymczasowym otoczeniu ośrodka akademickiego.
77. Celami działania kręgu akademickiego są:
    1) rozwój harcerski i instruktorski jego członków,
    2) podejmowanie służby społecznej na rzecz harcerstwa, środowiska i swych członków,
    3) utrzymywanie więzi ze środowiskiem harcerskim i wspólnotą instruktorską,
    4) szeroko pojęta promocja harcerstwa.
78. Osoby inne niż wymienione w p. 76 w tym osoby niezrzeszone w ZHP, mogą działać przy kręgu akademickim. Konstytucja kręgu akademickiego może przyznawać takim osobom część uprawnień członków kręgu, w tym prawo do czynnego uczestniczenia w życiu kręgu i prawo do używania symboli kręgu, nie może im jednak przyznać biernego prawa wyborczego do władz kręgu.
79. Członkostwo w kręgu akademickim może być łączone z członkostwem w innej podstawowej jednostce organizacyjnej. W takim przypadku przydział służbowy określany jest na wniosek zainteresowanego członka zgodnie z osobnymi przepisami.

ROZPOCZĘCIE DZIAŁALNOŚCI

80. Krąg akademicki może działać w hufcu, chorągwi lub przy Głównej Kwaterze ZHP.
81. W celu utworzenia kręgu akademickiego co najmniej 6 pełnoletnich wędrowników, instruktorów, członków starszyzny spełniających warunki członkostwa w kręgu akademickim składa do właściwego komendanta:
    1) wniosek o utworzenie kręgu akademickiego,
    2) uchwałę o wyborze komendanta kręgu akademickiego,
    3) pisemne zobowiązanie wybranego komendanta do prowadzenia kręgu akademickiego,
    4) program pracy kręgu akademickiego w okresie próbnym.
82. Komendant, o którym mowa w p. 81 powołuje krąg akademicki na okres próbny i mianuje jego komendanta, ogłaszając te fakty w rozkazie.
83. W momencie powołania kręgu akademickiego właściwy komendant udziela komendantowi kręgu akademickiego upoważnienia do przetwarzania danych osobowych członków kręgu akademickiego.
84. Okres próbny dla kręgu akademickiego trwa do 6 miesięcy.
85. W trakcie okresu próbnego krąg akademicki posługuje się nazwą zawierającą określenie „próbny".
86. Warunkiem pozytywnego zakończenia okresu próbnego jest:
    1) praca zgodna z obowiązującymi przepisami i metodą harcerską;
    2) opracowanie i uchwalenie konstytucji kręgu akademickiego, określającej szczegółowo wewnętrzną organizację kręgu akademickiego; krąg akademicki jest zobowiązany uwzględnić uwagi właściwej komendy zgłoszone w ciągu 30 dni od momentu przedstawienia jej konstytucji;
    3) pozytywna ocena realizacji programu pracy okresu próbnego przez właściwą komendę.
87. Po spełnieniu powyższych wymagań właściwy komendant zamyka okres próbny, ogłaszając tę decyzję rozkazem.
88. Po zakończeniu okresu próbnego z wynikiem pozytywnym właściwa komenda może przyznać kręgowi akademickiemu prawo posiadania imienia i sztandaru. Tryb i zasady ubiegania się o imię (kampania „Bohater") i sztandar regulują osobne przepisy.

89. Jeśli wymagania wymienione w p. 86 nie zostaną spełnione w terminie określonym w p. 84 okres próbny zostaje zakończony z wynikiem negatywnym, co jest równoznaczne z likwidacją kręgu akademickiego.

SYSTEM PRACY

90. Krąg akademicki pracuje zgodnie z metodą harcerską, samodzielnie planując swoją pracę.
91. Krąg akademicki działa na podstawie przyjętej przez siebie konstytucji, określającej strukturę kręgu oraz zasady jego funkcjonowania i podejmowania decyzji.
92. Krąg akademicki liczy co najmniej 6 członków. Osoby, o których mowa w p. 81 nie są uwzględniane przy określaniu liczebności kręgu akademickiego.
93. Zbiórki kręgu akademickiego odbywają się regularnie, nie rzadziej niż raz w miesiącu.

ZASADY KIEROWANIA JEDNOSTKĄ

94. Kręgiem akademickim kieruje jego komendant wybierany przez krąg.
95. Komendantem kręgu akademickiego jest instruktor. Komendant hufca może wyrazić zgodę na pełnienie funkcji komendanta kręgu akademickiego również przez wędrownika lub członka starszyzny przygotowanego do pracy metodyką wędrowniczą i mającego otwartą próbę przewodnikowską. Decyzję kręgu zatwierdza rozkazem właściwy komendant.
96. Komendant kręgu akademickiego:
    1) odpowiada za:
        a) współpracę ze środowiskiem działania kręgu,
        b) realizację programu pracy kręgu,
        c) prowadzenie ewidencji członków kręgu mających do niego przydział służbowy w systemie *Ewidencja ZHP*,
        d) zbieranie i odprowadzenie składek członkowskich członków kręgu mających do niego przydział służbowy,
        e) gospodarkę finansową i majątkową kręgu,
        f) prowadzenie dokumentacji kręgu,
    2) wydaje rozkazy,
    3) wykonuje inne czynności powierzone mu przez krąg lub właściwego komendanta.
97. Konstytucja kręgu akademickiego może określić dodatkowe organy i funkcje w kręgu oraz ich zadania
    i uprawnienia.

DOKUMENTACJA

98. Krąg akademicki prowadzi i przechowuje następującą dokumentację:
    1) konstytucję kręgu przedstawioną właściwej komendzie,
    2) rejestr członków oraz osób współpracujących z kręgiem,
    3) wykaz decyzji kręgu podjętych w formie określonej w konstytucji,
    4) rozkazy komendanta kręgu,
    5) program pracy zatwierdzony przez właściwą komendę,
    6) dokumenty finansowe wymienione w punkcie dotyczącym finansów i gospodarki majątkowej jednostki.

V. KRĄG INSTRUKTORSKI, STARSZYZNY, SENIORÓW

99. Celami działania kręgu instruktorskiego, kręgu starszyzny, kręgu seniorów, w dalszej części obecnego rozdziału określanych wspólnym mianem kręgu, są:

1) rozwój harcerski jego członków,
2) rozwój instruktorski jego członków będących instruktorami,
3) podejmowanie służby społecznej na rzecz harcerstwa, środowiska i swych członków,
4) podejmowanie działań służących promocji harcerstwa,
5) w przypadku kręgu seniorów - tworzenie wspólnoty seniorów harcerskich.

100. Członkami kręgu mogą być: instruktorzy, wędrownicy pełniący funkcje instruktorskie, członkowie starszyzny, seniorzy.

ROZPOCZĘCIE DZIAŁALNOŚCI

101. Krąg może działać w szczepie, związku drużyn, hufcu, chorągwi lub przy Głównej Kwaterze ZHP.
102. W przypadku kręgu działającego w szczepie lub związku drużyn właściwym komendantem jest komendant hufca, w którym działa odpowiednio szczep lub związek drużyn.
103. Krąg działający w szczepie nie jest uwzględniany przy ocenie spełniania przez szczep warunku minimalnej liczebności.
104. Krąg działający w związku drużyn jest uwzględniany przy ocenie spełniania przez związek drużyn warunku minimalnej liczebności.
105. W celu utworzenia kręgu co najmniej 6 członków ZHP należący do grup członkowskich wymienionych w p. 100 składa do właściwego komendanta:
    1) wniosek o utworzenie kręgu wraz z wybraną nazwą rodzajową (krąg instruktorski, krąg starszyzny, krąg seniorów, krąg instruktorów i starszyzny itp.),
    2) uchwałę o wyborze komendanta kręgu,
    3) pisemne zobowiązanie wybranego komendanta do prowadzenia kręgu,
    4) konstytucję kręgu określającą jego cele i zadania, przy czym krąg jest zobowiązany uwzględnić uwagi właściwej komendy zgłoszone w ciągu 30 dni od momentu przedstawienia jej konstytucji kręgu.
106. Po spełnieniu powyższych wymagań i zaakceptowaniu proponowanej nazwy rodzajowej właściwy komendant powołuje krąg, ogłaszając tę decyzję rozkazem.

SYSTEM PRACY

107. Krąg działa na podstawie przyjętej przez siebie konstytucji przedstawionej właściwej komendzie. Konstytucja kręgu określa strukturę kręgu oraz zasady jego funkcjonowania i podejmowania decyzji.
108. Krąg liczy co najmniej 6 członków, z zastrzeżeniem, że w przypadku kręgu instruktorskiego co najmniej połowa członków musi być instruktorami.
109. Zbiórki kręgu odbywają się w zależności od potrzeb, ale nie rzadziej niż raz na kwartał.

ZASADY KIEROWANIA JEDNOSTKĄ

110. Komendant kręgu jest wybierany przez krąg zgodnie z jego konstytucją, decyzję kręgu zatwierdza rozkazem właściwy komendant. Komendantem kręgu instruktorskiego może być wyłącznie instruktor.
111. Komendant kręgu:
    1) odpowiada za:
        a) współpracę ze środowiskiem działania kręgu,
        b) realizację programu pracy kręgu,
        c) prowadzenie dokumentacji kręgu,
        d) działalność finansowo-gospodarczą kręgu,
    2) wydaje rozkazy,
    3) wykonuje inne czynności powierzone mu przez krąg lub właściwego komendanta.
112. Konstytucja kręgu może określić dodatkowe organy i funkcje w kręgu oraz ich zadania i uprawnienia.

DOKUMENTACJA

113. Krąg prowadzi i przechowuje następującą dokumentację:
    1) konstytucję kręgu przedstawioną właściwej komendzie,
    2) rejestr członków,
    3) wykaz decyzji kręgu podjętych w formie określonej w konstytucji,
    4) rozkazy komendanta kręgu,
    5) program pracy zatwierdzony przez właściwą komendę,
    6) dokumenty finansowe wymienione w punkcie dotyczącym finansów i gospodarki majątkowej jednostki.

VI. HARCERSKI KLUB SPECJALNOŚCIOWY

114. Harcerski klub specjalnościowy, zwany dalej HKS, prowadzi działalność na podstawie programu pracy zatwierdzonego przez właściwą komendę. Program pracy HKS powinien być skonstruowany tak, aby poprzez zdobywanie sprawności, specjalistycznych odznak, certyfikatów, uprawnień itp. jego członkowie realizowali wybraną specjalność i podnosili swoje kwalifikacje.

ROZPOCZĘCIE DZIAŁALNOŚCI

115. HKS może działać w szczepie, związku drużyn, hufcu, chorągwi lub przy Głównej Kwaterze ZHP.
116. W przypadku HKS działającego w szczepie lub związku drużyn właściwym komendantem jest komendant hufca, w którym działa szczep lub związek drużyn.
117. W celu utworzenia HKS co najmniej 6 wędrowników, instruktorów, członków starszyzny składa do właściwego komendanta:
    1) wniosek o utworzenie HKS,
    2) pisemne zobowiązanie proponowanego przewodniczącego do prowadzenia HKS,
    3) konstytucję HKS określającą jego strukturę oraz zasady funkcjonowania i podejmowania decyzji.
118. Komendant, o którym mowa w p. 117 powołuje HKS i mianuje jego przewodniczącego, ogłaszając te decyzje w rozkazie.

SYSTEM PRACY I ZASADY KIEROWANIA JEDNOSTKĄ

119. Członkami HKS mogą być:
    1) instruktorzy i starszyzna,
    2) zuchy, harcerze, harcerze starsi i wędrownicy nie mogący rozwijać swoich zainteresowań w macierzystych drużynach, którzy jednak pozostają w nich z przydziałem służbowym.
120. Na czele HKS stoi przewodniczący (zależnie od tradycji środowiska i specjalności może też nosić miano prezesa, komandora itp.). Przewodniczącym HKS jest pełnoletni instruktor ZHP. Przewodniczący HKS powinien posiadać wiedzę i umiejętności z zakresu specjalności realizowanej przez HKS, pozwalające prowadzić działalność specjalnościową zgodnie z wymogami bezpieczeństwa. W przypadku, kiedy przewodniczący nie posiada takich kwalifikacji, w klubie musi być specjalista danej specjalności posiadający takie kwalifikacje – szef wyszkolenia specjalnościowego.
121. HKS może prowadzić działalność na rzecz osób niezrzeszonych w ZHP. Jest to element służby harcerskiej na rzecz społeczności lokalnej. Osoby niezrzeszone w ZHP nie mogą być członkami HKS.
122. HKS współpracuje z organizacjami i instytucjami prowadzącymi działalność w obszarze aktywności będącym podstawą danej specjalności harcerskiej. Wszelkie zawierane porozumienia, zgody, umowy itp. podpisują właściwy komendant i skarbnik.

DOKUMENTACJA

123. HKS prowadzi i przechowuje następującą dokumentację pracy wychowawczo-organizacyjnej:
   1) książkę pracy wraz z rejestrem członków (także osób współpracujących z HKS),
   2) program pracy HKS zatwierdzony przez właściwą komendę,
   3) konstytucję HKS zawierającą zasady bezpiecznego działania w danej specjalności,
   4) wykaz posiadanego sprzętu specjalnościowego wraz z odpowiednimi certyfikatami (jeśli są wymagane),
   5) dokumenty finansowe wymienione w punkcie dotyczącym finansów i gospodarki majątkowej jednostki,
   6) kopie zawartych porozumień, dotyczących danej specjalności,
   7) kopie dokumentów potwierdzających kwalifikacje kadry specjalnościowej,
   8) oryginały lub kopie (potwierdzone „za zgodność z oryginałem") zezwoleń na prowadzenie działalności specjalnościowej, jeśli takowe są wymagane przepisami państwowymi.
124. HKS może prowadzić działalność finansowo-gospodarczą zgodnie z przepisami obowiązującymi w ZHP i opisanymi w dziale *Finanse i gospodarka majątkowa jednostki.*

VII. TWORZENIE JEDNOSTEK POZA GRANICAMI POLSKI

125. W wyjątkowych wypadkach możliwe jest powoływanie jednostek ZHP działających poza granicami Polski:
   1) zrzeszających obywateli polskich mieszkających czasowo za granicą, lub
   2) zrzeszających osoby pochodzenia polskiego pragnące kultywować związki z Polską.
126. Utworzenie jednostki ZHP za granicą musi być poprzedzone zbadaniem możliwości realizacji założonych celów w strukturach ZHPpgK lub w organizacjach skautowych danego kraju.
127. Utworzenie jednostki działającej za granicą wymaga każdorazowo zgody:
   1) Naczelnika ZHP lub wyznaczonego przez niego przedstawiciela,
   2) działającej w danym kraju organizacji skautowej będącej członkiem WOSM/WAGGGS.
128. W momencie utworzenia jednostki poza granicami Polski Naczelnik ZHP wskazuje jej przynależność.
129. Jednostka, o której mowa w p. 125.2) ma podwójną przynależność organizacyjną - działa jednocześnie w strukturach ZHP oraz w danym kraju organizacji skautowej będącej członkiem WOSM/WAGGGS. Wiąże się to z koniecznością spełniania jednocześnie wymogów obu organizacji. Warunek podwójnej przynależności może nie być spełniony, jeśli takie rozwiązanie zostanie uzgodnione z lokalną organizacją skautową będącą członkiem WOSM/WAGGGS.
130. Jednostki ZHP działające za granicą mają prawo do wsparcia ze strony GK ZHP przy ustalaniu zasad funkcjonowania w obrębie lokalnej organizacji skautowej oraz określaniu zakresu autonomii jednostki (np. zasad wykorzystywania symboli, mundurów czy oznak i odznak ZHP).

VIII. ZAKOŃCZENIE DZIAŁALNOŚCI JEDNOSTKI

131. W przypadku, gdy jednostka działa niezgodnie z celami, zasadami i regulaminami ZHP, a w przypadku gromady i drużyny, również gdy jednostka działa niezgodnie z metodą harcerską i odpowiednimi metodykami, właściwa komenda może:
   1) wyznaczyć okres do 3 miesięcy na doprowadzenie działań jednostki do zgodności z przepisami ZHP;

2) zwolnić z pełnionej funkcji szefa jednostki, w przypadku gromady, drużyny i klubu specjalnościowego, mianując jednocześnie nowego, zaś w przypadku kręgu polecając dokonanie wyboru przez krąg nowego komendanta w określonym terminie;
3) rozwiązać jednostkę.

132. Szefowi jednostki przysługuje prawo do odwołania się od decyzji o zwolnieniu z funkcji lub rozwiązaniu jednostki w ciągu 14 dni od daty powiadomienia o tej decyzji. Odwołanie wnosi się do:
1) komendy chorągwi, jeśli właściwą komendą jest komenda hufca,
2) Głównej Kwatery ZHP, jeśli właściwą komendą jest komenda chorągwi,
3) Centralnej Komisji Rewizyjnej ZHP, jeśli właściwą komendą jest Główna Kwatera ZHP.

133. W przypadku rozwiązania jednostki, również próbnej, właściwy komendant ma obowiązek zaproponować mającym do niej przydział członkom ZHP przydział do innej jednostki.

134. W przypadku gromad i drużyn działających w szczepach lub związkach drużyn majątek ZHP użytkowany przez rozwiązaną jednostkę jest przekazywany do użytkowania przez odpowiednio szczep lub związek drużyn. W pozostałych przypadkach majątek rozwiązanej jednostki jest przejmowany przez właściwą komendę.

135. Jeśli rozwiązywana jednostka posiadała sztandar lub inne muzealia, przejmowane są one przez właściwą komendę, która postępuje z nimi zgodnie z postanowieniami odpowiednich przepisów, lub przekazywane są one bezpośrednio przez jednostkę do muzeum. Jednostka nie może samodzielnie niszczyć muzealiów.

136. Dokumentacja rozwiązywanej jednostki jest przejmowana przez właściwą komendę.

137. Na wniosek szefa rozwiązywanej jednostki właściwy komendant może zastrzec numer i nazwę jednostki w oczekiwaniu na przyszłe odrodzenie się jednostki po rozwiązaniu problemów, które były przyczyną jej likwidacji. Zastrzeżone w ten sposób numer lub nazwa rozwiązanej jednostki nie będą w przyszłości dostępne dla nowo powstających jednostek, z wyjątkiem jednostki, która przejmie tradycję rozwiązanej jednostki.

IX. FINANSE I GOSPODARKA MAJĄTKOWA JEDNOSTKI

ZASADY OGÓLNE

138. Odpowiedzialność majątkowa i prawna:
1) za powierzony majątek, prawidłowe prowadzenie gospodarki majątkowej oraz wymaganą dokumentację odpowiedzialność majątkową i prawną ponosi szef jednostki, zaś w przypadku niepełnoletniego drużynowego – pełnoletni opiekun gromady/drużyny;
2) sprawy związane z działalnością finansową i prowadzeniem dokumentacji finansowej jednostki mogą być powierzone innej pełnoletniej osobie, która się do tego pisemnie zobowiąże.

139. Dokumentacja gospodarczo-finansowa jednostki obejmuje:
1) rozliczenia wszystkich wpływów i wydatków, w tym rozliczenia poszczególnych zadań (biwaki, rajdy itp.) oraz podstawowej składki członkowskiej i dodatkowej składki członkowskiej zadaniowej,
2) protokoły przejęcia sprzętu w użytkowanie,
3) protokoły zdania sprzętu,
4) protokoły zniszczenia sprzętu (zatwierdzone przez właściwego komendanta),
5) protokoły kradzieży (zatwierdzone przez właściwego komendanta).

140. Wszystkie operacje przychodu i rozchodu środków odbywają się na szczeblu właściwej komendy.

141. Kontrolę nad działalnością gospodarczo-finansową jednostki sprawuje właściwy komendant przy pomocy skarbnika, właściwa komenda oraz komisje rewizyjne odpowiednich szczebli wg postanowień Statutu ZHP.

FUNDUSZE JEDNOSTEK

142. Na fundusze jednostki składają się:
    1) część podstawowej składki członkowskiej przypadająca jednostce,
    2) dodatkowa składka członkowska zadaniowa,
    3) dochody z ofiarności publicznej (np. darowizny, wpłaty z 1%),
    4) wpływy z prowadzonej przez jednostkę działalności gospodarczej,
    5) inne.
143. Środki finansowe pochodzące z wyżej wymienionych źródeł pozostają w dyspozycji jednostki, która je uzyskała, i są przeznaczone na jej działalność statutową, jednakże wypłacane są w formie zaliczki z kasy właściwej komendy lub przelewane na subkonto jednostki, którego właścicielem jest właściwa komenda.
144. Podstawowa składka członkowska - należy wpłacać bezpośrednio na rachunek bankowy właściwej komendy lub wydzielone subkonto jednostki, szczepu, związku drużyn. Istnieje możliwość zbierania składek członkowskich przez szefa jednostki, jednakże zobowiązany jest on do wpłaty całości zebranej kwoty na rachunek bankowy właściwej komendy oraz przekazanie komendzie listy osób, które opłaciły składkę członkowską.
145. Dodatkowa składka członkowska zadaniowa - pokrywa koszty udziału w rajdach, zlotach, biwakach itp. Uczestnicy wpłacają tę składkę, samodzielnie lub poprzez organizatora zadania na rachunek bankowy właściwej komendy.
146. Dochody z ofiarności publicznej - muszą być wpłacane poprzez kasę właściwej komendy lub na jej rachunek bankowy.
147. Jednostka może realizować zadania i akcje zlecone przez podmioty zewnętrzne, w tym władze państwowe i lokalne oraz organy administracji publicznej. Takie zadania i akcje muszą być realizowane na podstawie umów podpisanych w imieniu ZHP przez osoby do tego upoważnione, zaś wydatki poniesione w związku z ich realizacją podlegają rozliczeniu we właściwej komendzie.
148. Wszelkie przychody jednostek muszą być wpłacane poprzez kasę właściwej komendy lub na jej rachunek bankowy. W przypadku przypisania określonych środków danej jednostce właściwa komenda nie może bez zgody jednostki dysponować tymi środkami na inne cele.

WYDATKI JEDNOSTKI

149. Wydatkami jednostki są koszty związane z jej działalnością statutową.
150. Jednostka może z posiadanych środków zakupić składniki rzeczowe lub zamówić usługi niezbędne do prowadzenia działalności statutowej.
151. Sprzęt i środki trwałe rejestrowane są na podstawie dowodu zakupu do książki inwentarzowej właściwej terenowej jednostki organizacyjnej i ewidencji środków trwałych właściwej terenowej jednostki organizacyjnej. Jednostka użytkuje sprzęt i środki trwałe na podstawie „Protokołu przekazania majątku ZHP w użytkowanie".
152. Niskocenne składniki rzeczowe o wartości do 200 zł, których przewidywany okres użytkowania wynosi więcej niż jeden rok, podlegają wyłącznie ewidencji ilościowej w jednostce.

DOKUMENTACJA ŹRÓDŁOWA

153. Wykaz dowodów księgowych przedstawianych do rozliczenia zaliczki:
    1) faktura - wystawiana przez podatników zarejestrowanych przez Urząd Skarbowy (faktury oznaczone wyrazem „Faktura");
    2) faktura korygująca – wystawiana w przypadku błędnego wyliczenia na fakturze, musi być podpisana przez sprzedającego i kupującego;

3) nota korygująca – wystawia się ją w przypadku błędów w fakturze lub fakturze korygującej zawierającą pomyłki dotyczące nazwy nabywcy lub sprzedawcy (nie dotyczy pomyłek rachunkowych) - musi być podpisana przez sprzedającego i kupującego;
4) faktura VAT RR – dokument zakupu artykułów od rolników prowadzących gospodarstwo rolne - dokument ten wystawia kupujący;
5) rachunek – wystawiają go osoby fizyczne po wykonaniu zlecenia lub dzieła;
6) polecenie wyjazdu służbowego (delegacja) – jest rozliczeniem kosztów podróży i diet osób delegowanych. Zlecającym musi być właściwy komendant lub osoba przez niego upoważniona. Delegowana może być osoba zatrudniona w ZHP na podstawie umowy o pracę lub osoba, która zawarła z ZHP porozumienie o wykonywaniu pracy wolontariackiej;
7) rachunek kosztów podróży – jest zwrotem kosztów podróży: kosztów przejazdów, noclegów, diet, ryczałtów za dojazdy oraz innych wydatków, których poniesienie było niezbędne;
8) nota księgowa – wystawiana jest przez jednostki ZHP (komenda hufca, komenda chorągwi, GK ZHP) - służy do dokumentowania wzajemnych zobowiązań finansowych wewnątrz ZHP – tylko, gdy obie strony transakcji działają w ramach tej samej osoby prawnej, tj. w ramach ZHP lub chorągwi (opłata za noclegi, wynajem sprzętu, zwrot poniesionych kosztów wspólnych imprez itp.);
9) polisa ubezpieczeniowa – jest dowodem poniesienia kosztów na ubezpieczenie (uczestników, pojazdu, sprzętu);
10) inne dowody źródłowe - za zgodą właściwego komendanta i skarbnika możliwe jest rozliczanie jednorazowych zakupów na paragon do wartości 6,- zł netto oraz rozliczanie zakupu biletów (jeśli spełniają cechy dowodu księgowego) i biletów wstępu (np. do muzeum).

ROZLICZANIE DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ

154. Wszystkie wydatki powinny być dokumentowane za pomocą dowodów księgowych (faktury, rachunki, delegacje, polisy, noty księgowe i inne).
155. Dowody księgowe dokumentujące wydatki jednostki muszą trafić do właściwej komendy do 5. dnia następnego miesiąca po zakończonym miesiącu rozliczeniowym lub w terminie ustalonym przez właściwego komendanta i skarbnika.
156. Dowody księgowe powinny być opisane w sposób ustalony z właściwym komendantem i skarbnikiem.

POZOSTAŁE USTALENIA

157. Jednostka jest zobowiązana przechowywać własne środki pieniężne na rachunku bankowym właściwej komendy lub na subkoncie dedykowanym jednostce, a należącym do właściwej komendy.
158. Jednostka może wykorzystywać swoje środki, zgromadzone na rachunku bankowym lub subkoncie dedykowanym jednostce, a należącym do właściwej komendy, w następujący sposób:
    1) pobierając zaliczkę z kasy właściwej komendy i następnie rozliczając ją;
    2) dokonując płatności kartą płatniczą wydaną szefowi jednostki do subkonta, do wysokości środków zgromadzonych na rachunku bankowym;
    3) zawierając transakcje opłacane przelewem z rachunku właściwej komendy;
    4) otrzymując zwrot poniesionych wydatków w gotówce z kasy komendy lub przelewem na rachunek bankowy.
159. Na wniosek szefa jednostki właściwy komendant może dopuścić prowadzenie przez jednostkę kasy, zasilanej w środki na podstawie pobieranych zaliczek i rozliczanej przez comiesięczne raporty kasowe. W takiej sytuacji niedopuszczalne jest przyjmowanie wpłat gotówkowych bezpośrednio do kasy jednostki z pominięciem konta lub kasy hufca.

160. W przypadku zmiany na funkcji szefa jednostki sporządza się w obecności właściwego komendanta lub osoby przez niego upoważnionej protokół zdawczo-odbiorczy. Protokół ten musi być podpisany przez zdającego i przyjmującego obowiązki szefa jednostki. Kopie protokołu przekazuje się do właściwej komendy.
161. W przypadku jednostek działających w ramach szczepu lub związku drużyn stosuje się takie same zasady jak w przypadku jednostek samodzielnych. Jeśli odpowiednio konstytucja szczepu lub regulamin związku drużyn stanowi, iż gospodarka finansowa jest prowadzona na danym szczeblu, wówczas zasady działalności finansowo-gospodarczej opisane w niniejszej instrukcji dla gromady/drużyny stosuje się do odpowiednio szczepu lub związku drużyn jako całości.
162. Wszystkie kwestie nieujęte w niniejszej instrukcji oraz budzące jakiekolwiek wątpliwości należy uzgadniać z właściwym komendantem i skarbnikiem.

GOSPODAROWANIE ŚRODKAMI TRANSPORTOWYMI

163. Zasady użytkowania pojazdów określa „Instrukcja gospodarowania środkami transportowymi w ZHP".

X. BIWAKI

164. Biwaki stanowią element śródrocznej pracy jednostek i muszą być ujęte w programie pracy jednostki. Aktualizacje programu pracy jednostki polegające na dodaniu biwaku lub zmianie jego planowanego terminu muszą być dokonane na 21 dni przed jego rozpoczęciem.
165. Biwak musi być zatwierdzony przez komendanta hufca.
166. O szczegółach realizacji biwaku szef jednostki informuje właściwego komendanta przesyłając (w formie papierowej lub elektronicznej):
    1) nie później niż na 14 dni przed rozpoczęciem biwaku:
        a) miejsce biwaku,
        b) wykaz kadry biwaku,
        c) ramowy plan biwaku,
    2) nie później niż na 3 dni przed rozpoczęciem biwaku:
        a) listę uczestników
        b) plan finansowy (wpływy, wydatki) ,
        c) informację o polisie ubezpieczeniowej NNW.
167. Program biwaku zagranicznego musi zostać zaakceptowany przez pełnomocnika komendanta chorągwi
ds. współpracy zagranicznej bądź osobę przez niego upoważnioną.
168. Wpłaty uczestników biwaku zbierane są w formie dodatkowej składki członkowskiej zadaniowej. Istnieje możliwość finansowania biwaku ze środków pochodzących z innych źródeł (sponsor, dotacje itp.).
169. Rozliczenie biwaku odbywa się na zasadach ogólnych określonych w dziale *Finanse i gospodarka majątkowa jednostki.*
170. Należy pamiętać, że w myśl przepisów państwowych biwak może spełniać kryteria wypoczynku ze wszystkimi tego konsekwencjami i podlega wówczas rejestracji we właściwym kuratorium oświaty.

XI. Załączniki

1) Wzór zgody na przynależność dziecka do ZHP
2) Wzór deklaracji członkowskiej ZHP
3) Wzór deklaracji drużynowego
4) Wzór deklaracji opiekuna drużyny